

PROF. DR. MUZAFFER ARIKAN*

A. Latif ARMAĞAN**

23 Nisan 1928 Tarihinde Ankara'da Doğmuş, ilk, orta ve lise öğrenimini aynı şehirde tamamlamıştır. 1953 yılı Haziran döneminde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümünden mezun olduktan sonra, 26 Haziran döneminde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümünden mezun olduktan sonra, 26 Nisan 1954 tarihinde aynı fakültenin Yeniçağ Tarihi Kürsüsünde asistan olarak göreve başlamıştır. 29 Nisan 1958 tarihinde "H. 867 Tarihli Ankara Tahrir Defteri (Açıklamalarla Metnin Tespiti)" adlı araştırma ile Edebiyat Doktoru ünvanını almıştır.

1958-60 yılları arasında İspanyol Hükümetinin verdiği bursla İspanya'da bulunmuştur. Bu süre içinde Madrid Üniversitesi'nde derslere devam etmiş, İspanyol arşiv ve kütüphanelerinde araştırmalarda bulunmuştur.

1961-63 yılları arasında askerliğini Genel Kurmay harp Tarihi Dairesi'nde yapmıştır. Askerliği süresince Harp Tarihi Dairesinde yapılmakta olan Kurtuluş Savaşımızla ilgili çalışmalara katkıda bulunmuştur. Yine bu sırada, "Harp Tarihi Vesikaları Dergisi"nde yayınlanacak belgelerin seçimi, okunması, Latin Harflerine çevirisi ve yayınlanması işlerini yaparak derginin 38, 39, 40, 41, ve 42. sayılarının yayınlanmasında, 43, 44, 45 ve 46. sayılarının ise yayına hazırlanmasında önemli katkıları bulunmuştur.

"XV. Asırda Yaya ve Müsellem Ocakları (Toprak Tasarrufu, Vèrgi Muafiyetleri ve Hizmet)" konulu Doçentlik tezini hazırlayarak 18 Kasım 1966 tarihinde üniversite Doçenti ünvanını almıştır.

1963-78 yılları arasında D.T.C.F. Mezun ve Müntesipleri Derneği Başkanlığını yürüten Muzaffer Arıkan, 1970 yılında T.T.K. Muhabir üye-

* A.Ü.D.T.C.F. Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Emekli Öğretim üyesi.

** A.Ü.D.T.C.F. Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

liğine seçilmiştir. 1971-80 yılları arasında A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nın kuruluş ve yönetimini üstlenmiştir. 1976-80 yılları arasında Tarih Enstitüsü Müdürlüğüne seçilen M. Arıkan, 18 Nisan 1986-23 Nisan 1995 tarihleri arasında Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Başkanlığını yürütmüştür. 24 Haziran 1987 tarihinde, Türk-İspanyol kültürel ilişkilerinin gelişmesine, yaptığı yayınlar ile sağladığı katkı ve Ankara ile Madrid Üniversitelerinde İspanyol ve Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dallarının faaliyete geçmesinde göstermiş olduğu gayret nedeniyle İspanyol Hükümeti ve İspanya Kralı tarafından Kraliyet Yüksek Liyakat Nişanı (La Encomienda de la Orden del Merito Civil) ve Şovalyelik Payesi ile ödüllendirilmiştir.

1988-92 yılları arasında A.Ü. Araştırma Fonu Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Uzmanlık Grubu Başkanlığı görevini yürüten Hocam Muzaffer Arıkan, 14 Ekim 1988-23 Nisan 1995 tarihleri arasında da A.Ü. Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü (OTAM) görevinde bulunmuştur. 1985 yılından bu yana Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu-Tahrir Defterleri İlmi Değerlendirme Komisyonu Başkanlığını yürütmektedir. "3 bilim adamı (Prof. Dr. Refet Yinanç, Doç. Dr. Mesut elibüyük, Yard. Doç. Dr. Yılmaz Kurt), 8 uzman ve 8 bilgisayar teknik elemanından oluşan komisyon, XVI. yüzyılın ikinci yarsına ait 254 adet ve 300 ciltten oluşan tapu-tahrir defterlerinin yeni harflere çevirisi ve ilmi bir değerlendirmesini yaparak yayına hazırlamaktadır. 143 defterin yeni harflere çevirisi yapılmış ve bilgisayar girişi tamamlanmıştır.

Türk Denizcilik Tarihi ile ilgili yerli ve yabancı bibliyografyayı belirlemek amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda, bu konuda yazılmış yerli ve yabancı (özellikle İspanyolca) kitap, makale ve belgelerin önemli bir kısmının tespiti yapılarak, şimdiye kadar ithal edilmiş olan bu konuda çok zengin bir bibliyografya Hocam M. Arıkan yönetiminde hazırlanmış ve "*türk Denizcilik Tarihi Bibliyografyası*" adlı eser, Yüksek Lisans öğrencisi Em. Kur. Albay Coşkun Güngen tarafından 1995 yılında T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kültür Yayınları arasında yayınlanmıştır.

Araştırmaların Osmanlı Devletinin Kuruluş Dönemi, Osmanlı Askeri Teşkilatı, XV ve XVI. yüzyıl Türk-İspanyol ilişkileri ve Akdeniz Dünyası üzerine yoğunlaştıran Prof. Dr. M. Arıkan, İspanyolca, İngilizce ve Farsça bilmektedir.

ESERLERİ

1- Kitaplar:

- "*Atatürk ve Türk Toplumunu*", (Hamza Eroğlu, İsmet Gönülal ile birlikte), Türkiye Zirai Donatım Kurumu Yayınları: 2, 100. Yıl Armağanı, Ankara 1981.

- "XIV.-XVI. Yüzyıllarda Türk-İspanyol İlişkileri ve Denizcilik Tarihimize İlgili İspanyol Belgeleri", (Las relaciones Turco-Españolas en los siglos XIV. y. XVI. Documentos Españoles relativos a la historia Naval Ottomana), T.C. Genel Kurmay Başkanlığı Kültür Yayınları Tarih Dizisi No 6, Ankara 1995.
- H. 859/M. 1454-55 Tarihli Tırhala Sancağı Mufassal Tahrir Defteri, Prof. Dr. Melek Delibaşı ile birlikte yayına hazırlanmaktadır.

II. Makaleler

- "Türk -İspanyol Münasebetleri Bakımından Aragon Kraliyet Arşivi'nin Ehemmiyeti ve Türklerle İlgili Vesikalar", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. II, sayı 2-3, s. 251-275, Ankara 1966.
- "XIV-XVI. Asırlarda Türk-İspanyol Münasebetlerine Toplu Bir Bakış", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. XXIII, sayı 3-4, s. 239-256, Ankara 1968.
- "Türkiye'de Toprak Probleminin Doğuşu", *Politika-Ekonomi ve Sanatta TEMPO*, sayı 4, 16 Ekim 1968.
- "Osmanlı-Avrupa İlişkilerinin Kurtuluş Savaşı ve Atatürk Devrimleri Üzerine Etkileri", *Büyük Zafer'in 50. Yıldönümü'ne Armağan*, Başbakanlık Kültür Küsteşarlığı Yay., s. 50-65, İstanbul 1972.
- "Don Antonio de la Torre Tarafından Yayınlanan Katolik Kralların Uluslararası İlişkileri Üzerine Belgeler'inin Genel Tarih Bakımından Önemi", *A.Ü.D.T.C.F. Tarih araştırmaları Dergisi*, (Çeviri), C. VII, sayı 12-13, s. 223-245, Ankara 1973.
- "Yaya ve Müsellemlerde Toprak Tasarrufu", *Atatürk Yıllık Konferansları*, VIII, 1975-76, s. 175-201, T.T.K. Ankara 1983.
- "İspanyolca Konuşan Ülkelerde Atatürk'ü Tanıtan Tek Kitap ve Düşündürdükleri", *VIII. Türk Tarih Kongresi*, C. III, s. 2041-2051, Ankara 1983.
- "Osmanlı Devleti'nde Ordu", *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Eğitim Ön Lisans Programı, Sosyal Bilgiler*, 12. ünite, Anadolu Üniversitesi Yay., no: 148, s. 51-67, Ankara TTK Basımevi 1986.
- "Osmanlı Devletinin Akdeniz Siyaseti", *Tarihte Türk devletleri*, C. II, A.Ü. Yay., no: 98, s. 647-655, Ankara 1987.
- "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sayım Sistemi ve Tapu-Tahrir Defterleri", *T.K.G.M. Tapu Ve Kadastro Dergisi*, yıl 2, sayı 5, s. 22-23; yıl 2, sayı 6, s. 46-47, Ankara 1990.
- "Türk Deniz Tarih ile İlgili Belgeler I (I-İspanya, Kuzey Afrika ve Barbaroslar)", (Paulino Toledo ile birlikte), *A.Ü. OTAM Dergisi*, sayı 1, s. 355-373, Ankara 1990.
- "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler II (I- İspanya, Kuzey Afrika ve Barbaroslar.)", (Paulino Toledo ile Birlikte), *A.Ü. OTAM Dergisi*, Sayı 2, s. 297-302, Ankara 1991.
- "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler III (II- İspanya, Kuzey Afrika ve Barbaros Hayrettin Paşa)", (Paulino Toledo ile birlikte) *A.Ü. OTAM Dergisi*, Sayı 3, s. 389-413, Ankara 1992.

- "Un avision Comparative de las Delaçiones Turco-Españoles en los siglos XIV-XVI." *Boletin de la Asociación Española de Orientalistas*, Madrid 1992.
- "Venedik'teki Papalık Elçiliği Belgelerine Göre Türkler (1533-1569)", (Paulino Toledo ile birlikte), *A.Ü. OTAM Dergisi*, Sayı 4, s. 375-437, Ankara 1993.
- "Tapu ve Kadastro Faaliyetleri Bakımından Osmanlı Tahrir Sistemi ve Tapu-Tahrir Defterleri", *Tapu ve Kadastro Teşkilatının Kuruluşununun 147. Yıldönümü*, T.K.G.M., Ankara 1994.
- "Türk Deniz Tarihi ile İlgili Belgeler IV", *A.Ü. OTAM Dergisi*, sayı 5., (Baskıda).
- "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler V", *A.Ü. OTAM Dergisi*, sayı 6., (Baskıda).

III. Konferanslar ve Tebliğler:

- "Kuruluş Devri Osmanlı Ordusu", *IV. Simposio C.I.E.P.O.*, Universidad de Autonoma de Madrid, Cuenca, İspanya, 30 Haziran-4 Temmuz 1981.
- "Ankara'nın İlk Tahrir Defterinden Elde Edilen Bilgiler", *Tarih İçinde Ankara Semineri*, O.D.T.Ü., Eylül 1981.
- "Osmanlı Ordu ve Donanmasının Kaynağının Teşkil Eden Unsurlar ve Dayandığı Temel Prensipler", *XV. Asrın İkinci Yarısında Türkler, Akdeniz ve Karadeniz Sempozyumu.*, TTK, Ankara -Consiglio Nazionale Delle Ricerche, Roma, Ankara 17-18 Ekim 1984.
- "Perspeötivas de Colaboración entre Turquía y España con el campo de la Historiografía. (Tarih Yazma Konusunda Türkiye ve İspanya Arasında İşbirliği Olasılıkları)", *Embajada de España, Mesa Redonda Sobre Presencia y Respectives de la cultura Hispanica en Turguia*, A.Ü.D.T.C.F., 2-3 Aralık 1985.
- "Şeyh Edebalı Hakkında Bazı Bilgiler", *II. Milletlerarası Osmanlı Tarihi Sempozyumu*, Söğüt, 19-20 Eylül 1986.
- "Problemas de la ensenanza, aprendizaje e investigación del Español (İspanyolca Eğitim, öğretim ve Araştırma Sorunları)", *Embajada de España, II. Mesa Redonda Sobre precencia y perspectives de la cultura Hispanica en Turguia, Medicación para la acción.* A.Ü.D.T.C.F., Ankara 1-3 Aralık 1986.
- "Tarihte Türk Devletleri, Bunların Yıkılış Nedenleri, Osmanlı Devletinin Yükselme ve Gerileme Devirleri" Seri Konferanslar, Burdur 1989-1992.
- Defteroloji Kongresi, Erlangen Üniversitesi, Almanya 17-19 Mart 1994.